

Examenul național de bacalaureat 2026
Proba E. a)
Limba și literatura română
pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară

Varianta 6

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

Subiectul I

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Sociologii au identificat vârsta care este cea mai potrivită pentru formarea unei prietenii. Nu că, în afara ei, oamenii ar fi incapabili să formeze legături semnificative cu alți oameni, însă la alte vârste viața ne poartă pe alte drumuri. Nu e nimic mai simplu și nimic mai complicat în același timp ca, mergând pe terenul de joacă, să spui acele cuvinte magice: „Cum te cheamă? Vrei să ne jucăm împreună?” La **4-5 ani**, prieniile se formează cu viteza luminii sau poate doar cu viteza pe care o permite vorbirea, aflată în formare, a celor doi protagoniști. În acest microcosmos social se nasc povești dependente de timpul și spațiul de joacă. De atunci încolo, timpul și spațiul ne determină, uneori mai discret, alteori mai evident, toate relațiile sociale, implicit și prieniile.

În **adolescență**, prieniia capătă nuanțe mai intense. La această vârstă, prieniile încep să se bazeze tot mai mult pe valori împărtășite, pe loialitate și interese comune, mai mult decât pe apropierea care e prioritară în copilărie. Însă tot în adolescență, pentru că identitatea este încă în formare și, uneori, se află sub influența extremelor tipice vârstei, prieniile nou formate pot fi vulnerabile, de scurtă durată.

Între **20 și 24 de ani**, o multitudine de factori se îmbină spre a ne oferi ocazii prielnice pentru prieniie: e vârsta la care cei mai mulți nu au responsabilități presante în familia de origine (îngrijirea părinților vârstnici) și nu au nici presiunea responsabilității pentru propria familie (petrecerea timpului împreună cu partenerul de viață, îngrijirea copiilor). Cea mai puternică resursă a tânărului adult este timpul. Potrivit anumitor studii, un adult tânăr petrece, în medie, între 10 și 20 de ore săptămânal împreună cu prieniia, campionii socializării fiind adulții cu vârste între 20 și 24 de ani.

Apoi, pe măsură ce avansăm în vârstă, la **maturitate**, apar elemente noi în ecuație: întoarcerea de la facultate în orașul natal/mutarea în alt oraș cu serviciul, înlocuirea facultății cu serviciul (și a rețelei de prieni de o vârstă cu o rețea eterogenă sub acest aspect), precum și formarea unei familii. Uneori, oamenii (mai ales la 30-40 de ani) se gândesc *pur și simplu nu am timp de prieni acum*, iar lucrul acesta este o greșeală.

după Alina Kartman, *Cum ni se schimbă prieniile de-a lungul vieții*,
www.semneletimpului.ro

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

- I.** Scrie litera corespunzătoare răspunsului corect. **6 puncte**
Persoanele cu vârste cuprinse între.....sunt considerate campioni ai socializării.
 - a. 4 și 5 ani
 - b. 10 și 20 de ani
 - c. 20 și 24 de ani
 - d. 30 și 40 de ani
- II.** Notează „A” sau „F” în dreptul literei corespunzătoare fiecărui enunț pentru a stabili dacă acesta este „adevărat” sau „fals”, valorificând informațiile din textul dat. **8 puncte**
 - a. Sociologii nu au identificat o anumită vârstă potrivită pentru a lega prieniia.
 - b. Prieniile din copilărie nu depind de apropierea în timp și spațiu.
 - c. Toate relațiile de prieniie formate în adolescență sunt durabile.
 - d. La maturitate, relațiile de prieniie pot fi influențate de mutarea în alt oraș.

- III. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre una dintre literele (a – e) corespunzătoare fragmentelor care lipsesc din textul de mai jos. **8 puncte**

Anthony Giddens scria în lucrarea sa *Sociologie* că majoritatea oamenilor petrec o anumită bucată a timpului lor zilnic (să zicem de la ora 9 la ora 17) la muncă. Dar nu doar timpul zilnic este porționat, ci și cel săptămânal. ____ (1)

În copilărie, prietenii sunt ocazii de a exersa viața. În prietenie, copilul învață autocontrolul și să devină, pe de o parte, mai puțin egocentric și, pe de altă parte, conștient de nevoile celor din jur. ____ (2)

Încă din anii 1950, sociologii au inclus proximitatea în topul celor mai importante trei ingrediente pentru formarea unei prietenii. ____ (3)

Jurnalista Kara Baskin a observat că formarea unei familii aduce cu sine noi provocări privind relațiile de prietenie. ____ (4)

după Alina Kartman, *Cum ni se schimbă prietenii de-a lungul vieții*,
www.semneletimpului.ro

- Aceasta este vârsta la care mersul la facultate facilitează accesul la o rețea socială densă, în care tinerii adulți se pot manifesta cu mai multă siguranță de sine decât în adolescență și pot găsi mai ușor prieteni care să le împărtășească valorile.
- Astfel, legarea de prietenii cu alte familii devine o situație complexă. Nu mai este vorba doar despre cât de bine te înțelegi cu cealaltă persoană, ci și despre modul în care partenerul tău o percepe.
- Oamenii lucrează de luni până vineri, iar sfârșitul săptămânii îl petrec acasă, ceea ce le modifică șablonul de activități față de cel din cursul săptămânii.
- Pe lângă proximitate, specialiștii consideră a fi de o importanță majoră: interacțiunile repetate, neplanificate și un cadru care să încurajeze vulnerabilitatea și încrederea reciprocă.
- Prietenia îl învață pe cel mic ce înseamnă empatia, dar și nevoia lui de a face față micilor eșecuri și respingeri.

- IV. Scrie, pe foaia de examen, în dreptul fiecărei cifre forma corectă a cuvintelor din paranteză. **8 puncte**

O oarecare consolare vine din faptul că toți trăim o astfel de tensiune între idealurile noastre cu privire la prietenie și realitatea plină de pretenții concurente a vieților pe care le trăim. Prietenii noastre au (acest) ____ (5) vulnerabilitate la (toată) ____ (6) lucrurile pe care „trebuie să le facem”, care pot să (a deveni) ____ (7) prioritare în fața (lucruri) ____ (8) despre care credem că „ar fi plăcut să le facem”. O altă veste bună este faptul că situația nu rămâne așa pentru totdeauna.

după Alina Kartman, *Cum ni se schimbă prietenii de-a lungul vieții*,
www.semneletimpului.ro

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Citește cu atenție textul dat:

Laura Lazăr – Lala pentru prieteni – accelerează ușor și întinse mâna către torpedou, unde își ținea ochelarii de soare. Era gol. Se încruntă încercând să-și amintească ce făcuse cu ei; da, cu siguranță îi uitase în camera de hotel, în graba cu care strânsese bagajele. După ieșirea din Sinaia, cerul se limpezi și aerul avea o transparență dureroasă. O clipă se gândi să se întoarcă după ochelari, dar posibilitatea altei întâlniri cu Toni o făcu să renunțe. [...] La început, întâlnirea cu colegii i se păruse o idee bună. După douăzeci de ani, o minivacanță la Sinaia, să se laude fiecare cu ce a realizat, să mănânce și să bea. Da, se gândise că nu-i rău să reînnoade relațiile, unii dintre foștii ei colegi aveau poziții importante.

Și, în plus, crezuse că Toni nu va veni.

Nu se mai gândise demult la gașca lor din liceu, cea mai populară, cea mai invidiată: ea, Mirela, Andu, Șerban și Toni. Fuseseră colegi din școala primară și ajunseseră nedespărțiți. Îi legau

vacanțele petrecute împreună, după-amiezile de plimbări cu bicicletele prin cotloanele ascunse ale Bucureștiului, [...] și făceau planuri de viitor. Medicina, spunea Mirela, care știa cel mai bine ce vrea. Geologia, ziceau Toni și Andu, o meserie frumoasă, care nu te ține înțepenit într-un birou. Ea și Șerban îi ascultau de obicei pe ceilalți, fără să se hotărască încă. Dar mai mult decât să facă planuri le plăcea să viseze, iar visurile îi purtau departe de realitatea din jur. Franța, spunea Toni. America, ziceau Șerban și Andu, mai bine America. Ea și Mirela îi aprobau pe rând. Visuri nedefinite, la adăpostul gândului că mai au timp, că trebuie să termine întâi liceul, apoi facultatea; e bine să ai o meserie, nu să pleci așa, fără câpătâi. [...]

Gașca lor nu se mai reunise din vara de după terminarea liceului, în acel '89 care schimbuse atât de multe. Se mai văzuse întâmplător cu unii colegi, întâlniri încheiate rapid cu promisiunea, niciodată ținută, că vor găsi o zi în care să stea la povești pe-ndelete. Dar cu gașca fusese altceva, de parcă niciunul nu dorise să-și amintească de vremea aceea când viitorul se întindea în fața lor, nesigur, dar la îndemână.

Și acum revederea cu Toni. Se scutură fără să vrea. Fusese, în primul rând, neașteptată. Dacă ar fi știut că vine, ar fi renunțat cu siguranță.

Se cunoșteau de atâta timp, dar nu se gândiseră că ar putea fi altceva decât prieteni. [...]

În clasa a douăsprezecea, au fost cuplul cel mai invidiat. Petreceau împreună fiecare moment liber, ba chiar, spre nemulțumirea părinților, și timpul în care ar fi trebuit să învețe, „tocmai acum, când admiterea la facultate bate la ușă, nu puteai să mai aștepti un an”, ce idee, ca și cum dragostea vine la comandă, când ai rezolvat toate celelalte treburi. Dar ce minunat a fost când toate au trecut cu bine, și bacul, și examenul la facultate – intraseră toți, Mirela la Medicină, fuseseră zece pe un loc, Andu și Toni la Geologie, Șerban la Construcții, iar ea, la ASE. Erau liberi acum să facă ce vor, dar parcă nu știau cu ce să-și umple zilele de libertate.

Anca Vieru, *Felii de lămâie*

Scrie, pe foaia de examen, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

A.

- I. Una dintre teme fragmentului selectat din opera literară *Felii de lămâie* de Anca Vieru este *Experiențe fundamentale ale existenței*. Precizează, în două-trei enunțuri, o altă temă identificată în textul dat, justificând răspunsul. **6 puncte**
- II. Precizează, în minimum 30 de cuvinte, perspectiva narativă din textul dat, motivându-ți alegerea. **6 puncte**

B.

Redactează un text, de minimum 100 de cuvinte, în care să argumentezi dacă *relațiile de prietenie se schimbă sau nu se schimbă odată cu trecerea anilor*. **18 puncte**

Vei avea în vedere:

- formularea unei ipoteze potrivite;
- prezentarea a două argumente adecvate;
- formularea unei concluzii pertinente;
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație).

Notă

Pentru **conținut**, vei primi **14 puncte**.

Pentru **redactare**, vei primi **4 puncte** (utilizarea corectă a conectorilor în argumentare – 2 puncte; respectarea normelor de exprimare, de punctuație și a ortografiei – 1 punct, respectarea numărului minim de cuvinte indicat – 1 punct).

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrive un eseu structurat, de minimum 300 de cuvinte, în care să illustrezi tema **Experiențe fundamentale ale existenței**. În elaborarea eseului, vei valorifica un text literar studiat la clasă, aparținând unui autor din patrimoniul cultural școlar, și textul literar dat (*Felii de lămâie* de Anca Vieru).

Vei avea în vedere:

- evidențierea, pentru fiecare dintre textele alese, a unuia dintre următoarele elemente indicate (curent literar, orientare literară, gen literar, specie literară, tip de discurs, tip de text), menționând câte un exemplu relevant;
- compararea modului în care este reflectată tema în textele alese, prin ilustrarea unei asemănări și a unei deosebiri;
- prezentarea câte unei scene/secvențe semnificative pentru înțelegerea/interpretarea fiecărui text ales;
- valorificarea experienței culturale în abordarea temei date (literatura română/universală; pictură, cinematografie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **22 de puncte**.

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **8 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 2 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 1 punct, punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 300 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.